

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy, Ph.D. a JUDr. Lenky Matyášové, Ph.D. v právní věci žalobce: **Mgr. M. S.**, zastoupený Mgr. Radimem Strnadem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo nám. 3/5, Brno, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 7. 2009, č. j. 30 Ca 207/2007 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost se zamítá.

II. Žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Odůvodnění:

Přípisem ze dne 11. 1. 2007, č. j. MR-S 660/07-OZU PRO/5, oznámil Městský úřad Rosice, odbor živnostenský (dále jen „živnostenský úřad“) žalobci zahájení živnostenské kontroly podle § 60a zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „živnostenský zákon“) zaměřené na kontrolu činnosti obchodní společnosti Tabák Lesná, a.s. Živnostenský úřad zároveň vyzval žalobce, aby se jako předseda představenstva této akciové společnosti dostavil dne 30.1. 2007 na živnostenský úřad a předložil doklady týkající se činnosti této společnosti. Žalobce poté zaslal živnostenskému úřadu sdělení, v němž uvedl, že byl z funkce předsedy představenstva akciové společnosti Tabák Lesná, a. s. odvolán a nemůže tedy za ni činit žádné úkony ani se účastnit jednání. Dále uvedl, že nemá požadované písemné dokumenty týkající se činnosti obchodní společnosti.

Rozhodnutím ze dne 15. 3. 2007, č.j. MR-S 660/07-OZU 11, uložil živnostenský úřad žalobci podle § 19 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v relevantním znění, (dále jen „zákon o státní kontrole“), pořádkovou pokutu ve výši 5 000 Kč za porušení povinnosti poskytnout nezbytnou součinnost při provádění živnostenské kontroly podle § 14 zákona o státní kontrole, kterého se žalobce dopustil tím, že nepředložil živnostenskému úřadu ve stanoveném termínu požadované doklady. Žalobce podal proti rozhodnutí živnostenského úřadu odvolání, jež žalovaný zamítl rozhodnutím ze dne 11. 5. 2007, č. j. JMK 61619/2007, a rozhodnutí živnostenského úřadu potvrdil.

Žalobce napadl rozhodnutí žalovaného žalobou u Krajského soudu v Brně, jenž ji rozsudkem ze dne 31. 7. 2009, č. j. 30 Ca 207/2007 - 23, zamítl. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že žalobce během správního ani soudního řízení nedoložil tvrzení, že v rozhodném období nebyl předsedou představenstva akciové společnosti Tabák Lesná a. s. Navíc podle krajského soudu platí ohledně skutečností zapsaných v obchodním rejstříku zásada formální a materiální publicity (§ 29 obchodního zákoníku). Pozitivní stránka principu publicity v materiálním smyslu podle krajského soudu znamená, že skutečnosti zapsané v obchodním rejstříku jsou účinné vůči každému ode dne jejich zápisu. Z negativní stránky principu publicity v materiálním smyslu plyne, že nejsou-li určité skutečnosti zapsány v obchodním rejstříku, ač tam zapsány být měly, je pro právní postavení třetích osob rozhodující stav zapsaný v obchodním rejstříku, jestliže jednají v důvěře ve správnost zápisu. Správní orgány proto postupovaly správně, když při svém rozhodování vycházely ze skutečností zjištěných z úplného výpisu z obchodního rejstříku ze dne 8. 1. 2007, z něhož vyplývá, že žalobce byl v rozhodném období předsedou představenstva společnosti Tabák Lesná, a.s. Krajský soud dále uvedl, že lze v posuzované věci použít § 30 odst. 2 obchodního zákoníku, podle něhož se v případě zamítnutí návrhu na povolení zápisu osoby, která je orgánem nebo členem orgánu právnické osoby, považuje její volba nebo jmenování od počátku za neplatnou. Poukázal na to, že Krajský soud v Brně zamítl usnesením ze dne 20. 6. 2005, č. j. F 856/0005, B 2594/5-153, návrh na výmaz žalobce z funkce předsedy představenstva. Vzhledem k tomu, že odvolání z funkce úzce souvisí s volbou nebo jmenováním do funkce, lze podle krajského soudu v daném případě postupovat analogicky podle § 30 odst. 2 obchodního zákoníku.

Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, kterou opírá o důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Stěžovatel namítá, že v daném případě nelze použít princip důvěry ve správnost zápisu v obchodním rejstříku podle § 29 odst. 1 obchodního zákoníku. Předpokladem pro uplatnění tohoto principu je totiž existence dobré víry ve správnost údajů zapsaných v obchodním rejstříku. V daném případě však měly správní orgány vědomost o rozporu stavu zápisů v obchodním rejstříku se skutečným stavem nejpozději ode dne 23. 1. 2007, kdy stěžovatel sdělil živnostenskému úřadu, že již není předsedou představenstva společnosti Tabák Lesná, a. s. Správní orgány se proto nemohou dovolávat principu ochrany dobré víry ve správnost zápisu v obchodním rejstříku, neboť v době rozhodování již měly vědomost o nesouladu údajů zapsaných v obchodním rejstříku se stavem skutečným.

Stěžovatel dále namítá, že v daném případě nelze analogicky aplikovat § 30 odst. 2 obchodního zákoníku. Zápis statutárního orgánu do obchodního rejstříku má zásadně deklaratorní účinky. Jediným prolomením této zásady je § 30 odst. 2 obchodního zákoníku, který stanoví neplatnost jmenování či volby orgánu nebo člena orgánu právnické osoby v případě zamítnutí návrhu na zápis této osoby do obchodního rejstříku. Vzhledem k tomu, že se jedná o výjimku z obecného pravidla, je třeba podle stěžovatele toto ustanovení vykládat restriktivně. S tímto závěrem podle stěžovatele koresponduje též judikatura, podle níž v případě „*zániku funkcí členů představenstva akciové společnosti, je povinností rejstříkového soudu tuto změnu do obchodního rejstříku zapsat, tedy členy představenstva vymazat, a to i přesto, že členové představenstva nebyli ve svých funkcích nahrazeni*“ (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 15. 2. 2001, publikované pod č. 16/2002 Sb.NS). Podle stěžovatele došlo k zániku funkce stěžovatele v představenstvu akciové společnosti v souladu se zákonem a neplatnost volby nového předsedy představenstva proto nemá vliv na zánik funkce stěžovatele.

Stěžovatel dále navrhl, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek. Nejvyšší správní soud však tento návrh usnesením ze dne 22. 1. 2010, č. j. 5 As 87/2009-41, zamítl, neboť stěžovatel věrohodně nedoložil, jaké újmy se obává v souvislosti s výkonem rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty ve výši 5 000 Kč a proč ji považuje za nenahraditelnou.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí a na své vyjádření k žalobě a navrhl zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v rozsahu vymezeném v § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. a neshledal kasační stížnost důvodnou.

Podle § 19 odst. 1 zákona o státní kontrole, fyzické osobě, která způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost podle § 14 tohoto zákona, může kontrolní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč. Stěžovatel opírá veškeré své kasační námitky o tvrzení, že v době, kdy probíhala živnostenská kontrola zaměřená na společnost Tabák Lesná a. s., nebyl předsedou představenstva této akciové společnosti. Údaj o předsedovi představenstva této akciové společnosti zapsaný v obchodním rejstříku neodpovídal podle stěžovatele skutečnému stavu, neboť byl z této funkce odvolán, a to již v průběhu měsíce července roku 2004.

Pokud jde o skutkové okolnosti věci, není mezi stranami sporu o tom, že v době rozhodování správních orgánů byl stěžovatel zapsán v obchodním rejstříku jako předseda a zároveň jediný člen představenstva akciové společnosti Tabák Lesná, a. s. oprávněný jednat samostatně za společnost. Tuto skutečnost ostatně dokládá výpis z obchodního

rejstříku, jenž byl pořízen živnostenským úřadem dne 8. 1. 2007 z veřejně dostupných internetových stránek obchodního rejstříku a jenž je součástí správního spisu.

Na základě tohoto zjištění oznámil živnostenský úřad stěžovateli přípisem ze dne 11. 1. 2007 zahájení živnostenské kontroly a vyzval jej k poskytnutí nezbytné součinnosti při jejím provádění. Stěžovatele dále vyzval, aby se dne 30. 1. 2007 dostavil na živnostenský úřad, předložil zde požadované dokumenty a poskytl pravdivé a úplné informace o zjišťovaných skutečnostech. Stěžovatel se proti tomuto postupu živnostenského úřadu bránil tvrzením, že není předsedou představenstva společnosti Tabák Lesná, a.s., neboť jeho funkce zanikla odvoláním, o němž rozhodl jediný akcionář společnosti v roce 2004. Toto tvrzení bylo obsaženo v oznámení stěžovatele živnostenskému úřadu ze dne 22. 1. 2007, které stěžovatel následně doplnil sdělením, které bylo živnostenskému úřadu doručeno faxem dne 29. 1. 2007. Podle názoru stěžovatele se živnostenský úřad nemohl po obdržení tohoto oznámení opírat o aktuální stav zápisu v obchodním rejstříku, neboť mu již bylo známo, že je v rozporu se skutečným stavem. S tímto názorem stěžovatele však Nejvyšší správní soud nesouhlasí.

Za rozhodující považuje Nejvyšší správní soud skutečnost, že stěžovatel neprokázal v řízení před správními orgány své tvrzení, že zápis obsažený v obchodním rejstříku je v rozporu se skutečností. Z obsahu písemných sdělení stěžovatele je sice zřejmé, že stěžovatel opakovaně upozorňoval živnostenský úřad na to, že byl z funkce předsedy představenstva akciové společnosti odvolán ještě před zahájením živnostenské kontroly, toto tvrzení však stěžovatel nedoložil relevantními listinami či jinými důkazy, které by potvrzovaly skutečnost, že jeho funkce předsedy představenstva akciové společnosti zanikla před zahájením živnostenské kontroly.

V oznámení, které bylo živnostenskému úřadu doručeno dne 29. 1. 2007, stěžovatel pouze stručně sdělil, že rozhodnutí o jeho odvolání z funkce předsedy představenstva je založeno v rejstříkovém spise společnosti Tabák Lesná, a. s. Na základě tohoto sdělení si proto živnostenský úřad za účelem ověření tvrzení stěžovatele a zjištění osoby oprávněné jednat za společnost vyžádal vyjádření Krajského soudu v Brně. Rejstříkový soud přípisem ze dne 12. 3. 2007 živnostenskému úřadu sdělil, že akciová společnost Tabák Lesná, a. s. podala dne 17. 1. 2005 návrh na výmaz stěžovatele z funkce předsedy představenstva akciové společnosti a na zápis nově jmenovaného předsedy představenstva pana N. P. T. Tento návrh byl však usnesením rejstříkového soudu zamítnut. Z předmětného usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 20. 6. 2005, č. j. F 856/0005, B 2594/5-153, které je založeno ve správním spisu, přitom vyplývá, že návrh na výmaz stěžovatele z funkce předsedy představenstva akciové společnosti byl zamítnut z toho důvodu, že navrhovatel (společnosti Tabák Lesná, a. s.) neprokázal řádné odvolání stěžovatele z jeho funkce. Rejstříkový soud v odůvodnění usnesení mj. uvedl, že navrhovatel byl vyzván k předložení smlouvy o převodu akcií mezi dosavadním jediným akcionářem, kterým byl stěžovatel, a novým jediným akcionářem společnosti panem N. P. T. Navrhovatel však převod akcií a existenci nového jediného akcionáře společnosti neprokázal. Vzhledem k tomu, že odvolání stěžovatele z funkce dokládal navrhovatel rozhodnutím nového jediného akcionáře společnosti pana N. P. T., dospěl rejstříkový soud k závěru, že ani řádné odvolání stěžovatele z funkce předsedy představenstva akciové společnosti nebylo navrhovatelem prokázáno. Z odůvodnění uvedeného usnesení rejstříkového soudu ve věci

návrhu na výmaz stěžovatele z funkce předsedy představenstva akciové společnosti je tedy zřejmé, že v daném případě o odvolání stěžovatele z funkce předsedy představenstva, na které stěžovatel opakovaně poukazoval, rozhodla osoba, o níž nebylo prokázáno, zda byla k takovému rozhodnutí oprávněna. Ani z podkladů poskytnutých rejstříkovým soudem tedy nelze dovodit, že stěžovatel byl z funkce předsedy představenstva skutečně platně odvolán.

Stěžovatel v daném případě nedoložil věrohodným způsobem své odvolání z funkce předsedy představenstva ani žádné jiné skutečnosti, které by svědčily o zániku jeho funkce. Zjištěné skutečnosti nenasvědčují tomu, že by správním orgánům měly vzniknout důvodné pochybnosti o tom, zda údaj o předsedovi představenstva zapsaný v obchodním rejstříku odpovídá skutečnosti. Z tohoto důvodu nelze souhlasit s názorem stěžovatele, že správní orgány nemohly jednat v důvěře ve správnost zápisu v obchodním rejstříku. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2006, č. j. 7 Afs 163/2004 - 87, dostupný na www.nssoud.cz, podle něhož princip materiální publicity zápisů v obchodním rejstříku neboli princip důvěry ve správnost údajů zapsaných v obchodním rejstříku se uplatňuje nejen v soukromoprávních vztazích, ale i ve veřejnoprávních vztazích mezi státem (správními orgány) a právnickými a fyzickými osobami (srov. dále např. nález Ústavního soudu ze dne 30. 1. 1997, sp. zn. IV. ÚS 285/96, publikovaný pod č. 12, sv. 7 Sb.US, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 11. 3. 2002, sp.zn. 33 Odo 804/2001, dostupný na www.nsoud.cz). Správní orgány jsou povinny při výkonu své činnosti zachovávat a respektovat princip materiální publicity obchodního rejstříku a neexistují-li důvodné pochybnosti o správnosti údajů zapsaných v obchodním rejstříku, vycházejí při své činnosti z údajů, které jsou v něm zapsány. Byl-li v posuzovaném případě stěžovatel přesvědčen o tom, že byl z funkce předsedy představenstva platně odvolán a že údaje zapsané v obchodním rejstříku neodpovídají skutečnému stavu, měl podle zásady *vigilantibus iura* důsledně dbát ochrany svých práv a věrohodně doložit zánik své funkce předsedy představenstva akciové společnosti. V daném případě se tak ovšem nestalo. Nelze proto z ničeho dovozovat, že správním orgánům měly vzniknout důvodné pochybnosti o tom, zda byl stěžovatel jako člen statutárního orgánu oprávněn (a povinen) jednat za akciovou společnost a plnit jejím jménem povinnosti kontrolované osoby stanovené zákonem o státní kontrole. V tomto ohledu je možné odkázat rovněž na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2008, sp. zn. 21 Cdo 4141/2007, dostupný na www.nsoud.cz: „*Důkazní břemeno o známosti údaje třetí osobou leží na osobě, jíž se zápis týká. S ohledem na podmínky zápisu (§§ 30 až 31a obch. zák.) z logiky věci plyne, že zapsaná osoba musí prokázat, že třetí osobě byly známy (předloženy) příslušné doklady splňující zákonem stanovené náležitosti, na základě nichž by bylo možno u příslušného rejstříkového soudu s úspěchem podat návrh na zápis tohoto údaje do obchodního rejstříku; důkaz o tom, že třetí osoba dostala pouhou (nedoloženou) informaci o této skutečnosti, nestačí. Jestliže zapsaná osoba důkazní břemeno v tomto směru neunese, nemůže proti tomu, kdo jedná v důvěře v zápis do obchodního rejstříku, namítat, že tento zápis neodpovídá skutečnosti (srov. § 27 odst. 2 obch. zák.).*“

Nelze přitom přehlédnout ani skutečnost, že stěžovatel nedoložil zánik své funkce ani v řízení před krajským soudem. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil s celkovým závěrem krajského soudu, že správní orgány nepochybily, pokud v souladu s údaji zapsanými v obchodním rejstříku jednaly se stěžovatelem jako s osobou oprávněnou jednat

za společnost Tabák Lesná, a.s. Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal předmětnou kasační námitku týkající se souladu údajů zapsaných v obchodním rejstříku se skutečným stavem nedůvodnou.

Na tomto závěru nemůže nic změnit ani skutečnost, že Nejvyšší správní soud musí naopak přisvědčit názoru stěžovatele, podle něhož v daném případě nebylo možné použít § 30 odst. 2 obchodního zákoníku. Podle tohoto ustanovení platí, že jestliže rejstříkový soud zamítne návrh na povolení zápisu osoby, která je orgánem nebo členem orgánu právnické osoby, považuje se její volba nebo jmenování od počátku za neplatnou. Ze znění tohoto ustanovení plyne, že nevyvratitelná právní domněnka neplatnosti se v případě zamítnutí návrhu na zápis osoby do obchodního rejstříku vztahuje pouze na jmenování či volbu orgánu právnického osoby nebo jeho člena, nikoliv na odvolání určité osoby z této funkce v případě zamítnutí návrhu na výmaz této osoby z obchodního rejstříku. Za správný proto nelze považovat názor krajského soudu, že v daném případě lze § 30 odst. 2 obchodního zákoníku použít analogicky, byť odvolání určité osoby z funkce v daném případě souvisí s volbou nebo jmenováním jiné osoby do této funkce. Nestanoví-li totiž obchodní zákoník výslovně, že v případě zamítnutí návrhu na výmaz osoby z obchodního rejstříku se stává odvolání této osoby z funkce orgánu právnické osoby nebo jeho člena neplatným, nelze k takovému závěru dospět ani rozšiřujícím výkladem ustanovení, které se na daný případ podle své dikce nevztahuje. Samotné zamítnutí návrhu na výmaz stěžovatele z funkce předsedy představenstva akciové společnosti proto v daném případě nemohlo mít za následek vznik nevyvratitelné právní domněnky neplatnosti odvolání stěžovatele z této funkce.

Ani tento závěr ovšem nemůže nic změnit na tom, že se stěžovateli v daném případě nepodařilo věrohodným způsobem doložit své tvrzení, že byl před zahájením živnostenské kontroly platně odvolán z funkce předsedy představenstva akciové společnosti Tabák Lesná, a. s. Jak již bylo uvedeno, ze skutkového stavu, jak byl zjištěn správními orgány, nevyplýval rozpor mezi údaji zapsanými v obchodním rejstříku a skutečným stavem. Za dané situace je proto rozhodující skutečnost, že stěžovatel byl v rozhodném období zapsán v obchodním rejstříku jako předseda představenstva oprávněný samostatně jednat za akciovou společnost. Dílčí pochybení krajského soudu spočívající v nesprávném výkladu § 30 odst. 2 obchodního zákoníku nemělo na správnost uvedených závěrů žádný vliv a nemohlo proto ovlivnit ani zákonnost napadeného rozsudku.

Ze všech těchto důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost jako celek není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný měl ve věci úspěch, příslušelo by mu tedy právo na náhradu nákladů řízení, které mu však nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 11. února 2011

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu